

Kommunstyrelsen

Motion – Utredning och kartläggning om program för konst och kultur i det offentliga rummet

Motion den 18 november 2019 av Tomas Ottosson och Fredrik Holmqvist (V)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut.

1. Kommunfullmäktige avslår förslag 1 och 2 i motionen då
 - kommunen har antagit en strategi mot våldsbejakande extremism och extremt våld, som gäller för all kommunalt finansierad verksamhet,
 - ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet” inte innefattar krav gällande vad offentlig konst ska innehålla, och inte heller några övriga begränsningar av den konstnärliga friheten.
2. Kommunfullmäktige noterar att det ska göras en utvärdering av ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet” vid mandatperiodens slut.

Sammanfattning

Motionärerna anser att Nackas kulturliv och offentliga konst begränsas av följande tre faktorer; yttre hot från extremister, kommersiella intressen samt tjänstepersoner och politiker som vill styra konstens innehåll för att påverka opinionen. Därför föreslår motionärerna en kartläggning av sårbarheten för yttre hot mot kommunens bibliotek och kulturhus, samt konstprogrammets förutsättningar för konstnärlig frihet.

År 2016 antog kommunfullmäktige en strategi mot våldsbejakande extremism och extremt våld, som gäller för all kommunalt finansierad verksamhet. Enligt strategin ska arbetet mot våld bygga på samverkan inom kommunen och med andra aktörer i samhället, exempelvis polis och civilsamhälle. Kommunen har även tagit fram en rutin gällande arbetet mot våldsbejakande extremism och extremt våld. År 2018 antogs ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet”. Programmet anger inte några krav gällande vad offentlig konst i

Nacka ska innehålla, och inte heller några övriga begränsningar av den konstnärliga friheten. Nacka kommun har, i likhet med många andra kommuner, en lång tradition av samverkan med bland annat byggherrar och fastighetsägare gällande produktion av konst i det offentliga rummet. Bedömningen är att dessa samarbeten genom åren inte har inverkat negativt på konstens kvalitet, eller begränsat den konstnärliga friheten utifrån kommersiella eller politiska påtryckningar. Mot bakgrund av ovan föreslås att förslagen 1 och 2 i motionen avslås.

Tanken med Wall Street Nacka var att skapa en positiv, inbjudande och trygg känsla. Stadsledningskontoret kan inte se att det skulle ha funnits en ambition eller vilja att styra det konstnärliga uttrycket. Stadsledningskontoret välkomnar den utvärdering av ”Programmet för konst och kultur i det offentliga rummet” som ska ske i samband med mandatperiodens slut.

Förslagen i motionen

I motionen (bilaga 4) föreslås att kommunfullmäktige beslutar att

- Nacka kommun kartlägger sårbarheten för yttre påverkan hos kommunens kulturhus och bibliotek
- Nacka kommun utreder konstprogrammets konstnärliga frihet i relation till kommersiella och politiska påtryckningar
- ovan kartläggning och utredning genomförs på ett oberoende och opartiskt sätt.

Ärendets beredning

Motionen har remitterats till kulturnämnden och kommunstyrelsen.

Kulturnämnden

Av kulturnämndens beslut, med tillhörande tjänsteskrivelse (bilaga 1), framgår följande.

Sårbarheten för yttre påverkan mot kommunens kulturhus och bibliotek

I juni 2016 antog kommunfullmäktige en strategi mot våldsbejakande extremism och extremt våld, (bilaga 2). I strategin, som gäller för all kommunalt finansierad verksamhet, beskrivs bland annat hur Nacka ska arbeta för tidig upptäckt och förebyggande av extremistiska miljöer. Strategin utgår från nedan strategiska inriktningar:

- förebyggande insatser
- ökad kunskap och kompetens
- samordning och samverkan
- uppföljning och utvärdering

Kommunens arbete mot våldsbejakande extremism och extremt våld bygger på samverkan inom kommunen och med andra aktörer i samhället, exempelvis polis, säkerhetspolis och civilsamhälle. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda och samordna detta arbete genom det

brottsförebyggande rådet (Brå). Utöver Brå finns det arbetsgrupper i alla kommundelar som också arbetar för att öka den lokala tryggheten.

Kommunen har tagit fram en rutin gällande arbetet mot våldsbejakande extremism och extremt våld. I rutinen beskrivs bland annat säkerhetssamordnarens roll, åtgärder vid konkreta hot och misstankar, samt åtgärder för att förebygga extremistiska miljöer. Säkerhetssamordnaren har bland annat i uppdrag att säkerställa informationsdelning till nyckelaktörer inom berörda verksamheter. På kommunens webbplats finns strategidokument, rutiner och viktiga kontaktuppgifter samlade gällande arbetet mot våldsbejakande extremism och extremt våld. Kultur- och fritidsenheten har skapat rutiner för att sprida ovan information till berörda verksamheter inom nämndens ansvarsområde, vilket inkluderar bibliotek och kulturhus. Detta gäller för all kommunalt finansierad verksamhet oberoende av driftsform.

I avtalen med driftsaktörerna för kommunens folkbibliotek och kulturhus regleras arbetsmiljöansvaret. Lagar, kommunala beslut och riktlinjer ska efterlevas och avvikelser som påverkar verksamheten ska snarast meddelas till kultur- och fritidsenheten. Enligt avtal förbinder sig kulturhusen att förebygga skador och tillbud som kan drabba besökare, personal och utomstående. I avtalen gällande folkbiblioteken ställs krav på att verksamheten bemannas med ordningsvakter vid behov, och kulturhusen samverkar på olika sätt med vaktbolag. Det finns ett uppbyggt samarbete med olika lokala brottsförebyggande organisationer, folkbibliotek och kulturhus. Vid hot och trakasserier har kultur- och fritidsenheten, kommunens säkerhetssamordnare och berörd verksamhet samverkat med lokala organisationer för att lösa problemen. När det gäller sårbarhet för kommersiella påtryckningar inom biblioteksverksamheten, fastställs i driftsavtalen att biblioteken inte får användas i reklamsyfte för kommersiell verksamhet, om detta inte har koppling till folkbibliotekens kärnverksamhet.

Program för konst och kultur i det offentliga rummet

År 2018 antogs ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet” (bilaga 3), av vilket framgår att utformning och utveckling av det offentliga rummet ska ske genom medskapande, konst, kultur och konstnärlig kompetens. I programmet anges inte några krav gällande vad offentlig konst i Nacka ska innehålla, och inte heller några övriga begränsningar av den konstnärliga friheten. I stället anges att; ”utifrån kommunens grundläggande värdering ska kommunens arbete med medskapande, konst, kultur och konstnärlig kompetens i det offentliga rummet präglas av förtroendet för konstnärernas kunskap och kreativitet.”

Nacka kommun har, i likhet med många andra kommuner, en lång tradition av samverkan med bland annat byggherrar och fastighetsägare gällande produktion av konst i det offentliga rummet. Det bidrar till utökade resurser och större intresse för konst och dess betydelse för alla som vistas i det offentliga rummet. Bedömningen är att dessa samarbeten

genom åren inte har inverkat negativt på konstens kvalitet, eller begränsat den konstnärliga friheten utifrån kommersiella eller politiska påtryckningar.

Det tar tid att utveckla nya processer i samverkan mellan många olika intressenter, såväl internt som externt. Bedömningen är att formuleringar av beställarunderlag, och kommunikation kring vissa offentliga konstprojekt, inte har sin grund i ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet”. Uppföljning och utvärdering av det nya programmet ska ske årligen i kommunens årsbokslut, vilket dock inte skedde totalt sett i årsbokslutet 2019. Däremot har enheten tagit del av rapporten (dnr KFKS 2018/1226) gällande muralmålningfestivalen ”Wall Street Nacka”, som genomfördes under förra året inom ramen för ”Konsten att skapa stad”, som är en del av programmet. Under festivalen skapades totalt 19 nya konstverk på platser i behov av konstnärlig gestaltning för en bättre utemiljö. Enligt rapporten uppskattades festivalen av många nackabor. ”Programmet för konst och kultur i det offentliga rummet” ska utvärderas varje mandatperiod. I samband med det bör underlag tas fram för vidare ställningstaganden gällande eventuella behov av ändringar för utveckling.

Sammanfattningsvis föreslår kulturnämnden kommunfullmäktige att avslå förslagen i motionen eftersom;

- kommunen har antagit en strategi mot våldsbejakande extremism och extremt våld, som gäller för all kommunalt finansierad verksamhet.
- ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet” inte innefattar krav gällande vad offentlig konst i Nacka ska innehålla, och inte heller några övriga begränsningar av den konstnärliga friheten.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar kulturnämndens förslag att avslå motionens punkt 1 och 2 med motiveringen att Nacka kommun har en ”strategi mot våldsbejakande extremism och externt våld” samt att det i ”Program för konst och kultur i det offentliga rummet” inte finns några krav på den offentliga konsten i Nacka och inte heller några övriga begränsningar av den konstnärliga friheten.

Den ganska hårda debatt som fördes i media och i Nackas fullmäktigeförsamling med anledning av ”Wall Street Nacka” och som är bakgrunden till Vänsterpartiets motion, har fört det positiva med sig att man i den fortsatta utvecklingen av den offentliga konsten i Nacka kommer att vara än mer noggrann med att betona den konstnärliga friheten som en del i ”Programmet för konst och kultur i det offentliga rummet”. Detta ligger även helt i linje med Nackas vision om öppenhet och mångfald, som i det här fallet innebär att jobba med medskapande och förtroende för konstnärernas kunskap och kreativitet.

Tanken med Wall Street Nacka var att skapa en positiv, inbjudande och trygg känsla. Stadsledningskontoret kan inte se att det skulle ha funnits en ambition eller vilja att styra det

konstnärliga uttrycket. Stadsledningskontoret välkomnar den utvärdering av ”Programmet för konst och kultur i det offentliga rummet” som ska ske i samband med mandatperiodens slut.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inte några ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Ärendet innebär inte några konsekvenser för barn.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från kulturnämnden den 22 september 2020, § 44, inkl tjänsteskrivelse
2. Strategi mot våldsbejakande extremism och extremt våld
3. Program för konst och kultur i det offentliga rummet
4. Motionen

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Anders Fredriksson
Enhetschef
Juridik- och kanslienheten

Rebecca Band
Kommunsekreterare
Juridik- och kanslienheten